

Text i fotos: JORDI BADIA

jordibadia@infonegoci.com

El pela-roques

A l'hivern, quan la muntanya és coberta de neu, hi fa fred de debò i la vida s'arrauleix a l'espera del bon temps, els ocells, amb bon criteri, volen cap a terres més baixes. A les planes veurem estols molt més nombrosos que de costum d'ocells cantaires, sovint compostos de diverses espècies –passerells, cadeneres, verdums, pinsans, lluers,...– perquè a les poblacions locals s'han afegit els hivernants. És tota una onada migratòria a escala relativament petita pel que fa a les distàncies, però molt gran pel nombre d'individus.

També l'intrèpid escalador en lliure de les parets més verticals, el pela-roques, fuig dels cims alts del Pirineu per anar a practicar les seves habilitats a les roques de muntanyes de clima més benigne. És només llavors, a ple hivern, quan presenta algunes funcions del seu espectacle de funambulisme a les parets de conglomerat de Montserrat i del Montcau i Sant Llorenç del Munt.

vol. Entre les ales acolorides de carmí que bateguen rapidíssimament, el bec llarg i fi, la ingravidesa ran de paret i els moviments arrítmics, diríeu que és una papallona confosa que aleteja a la roca, no pas un ocell.

En el seu passeig per les parets, el pela-roques busca insectes, aranyes, cargols o d'altres invertebrats refugiats a les petites esquerdes i relleixos de la roca. El comportament i l'alimentació del pela-roques són, doncs, ben particulars; explota un nínxol ecològic específic, molt petit, en el qual no troba competidors. Tal com el pica-soques busca els insectes amagats a les escorces dels arbres, el pela-roques els busca a les clivelles de les roques.

El seu hàbitat predilecte són les cingleres de roca calcària, tot i que també se'l pot veure a les parets de construccions. El pela-roques nia als Pirineus, als Pics d'Europa i a d'altres serralades d'Europa i Àsia, quasi sempre per damunt dels 1.800 metres d'altitud, sense assolir mai den-

El pela-roques és un ocell tan simpàtic i bonic com intrigant, un regal de la sorprenent natura. El plomatge del cap i del dors és de color gris plata. Només els mascles i a l'estiu, en època nupcial, exhibeixen les galtes, el coll i el pit foscos, quasi negres; mentre que les femelles i també els mascles a l'hivern –quan són preses les fotos– tenen aquestes parts de sota del cos d'un gris molt clar. Les ales són amples i arrodonides, negres amb taques blanques per damunt i d'un rosa carmí contrastat a la vora i per sota. El blanc i el negre es combinen també en franges a les plomes de la cua. Destaca igualment el bec molt llarg i fi, lleugerament arcuat, adaptat a l'alimentació insectívora. Les ungles són excepcionalment llargues i potents, com escau a un escalador. El pela-roques sembla tenir una mica de raspinell, en particular el bec, i una mica de pica-soques, sobretot el posat i la força de les potes curtes i les ungles.

El pela-roques camina literalment per les parets, com si la gravetat no anés amb ell, recolzant-se amb les ungles. Els seus moviments són els d'un escalador àgil que s'arropa en minúscules preses. De tant en tant, probablement per ajudar-se a grimpar, de sobte desplega les ales descobrint el plomatge carmí fins aleshores amagat. En aquest instant dona la sensació de coloració de distracció, aposemàtica, tal com fan alguns llangots i papallones en emprendre el

sitats de població altes. El nínxol ecològic no dona per gaire més. La població nidificant a Catalunya s'estima en només unes 40-100 parelles. Per la seva raresa, és un espècie protegida. A l'hivern l'hem descobert a les parets de Montserrat, i hi ha qui l'ha vist a l'àrea del Montcau, al cingle de Taverteret o a algunes preses d'embassaments. És un ocell poc conegut, perquè la població tan escassa i els seus costums solitaris en un hàbitat poc assequible, diferents dels de qualsevol altra espècie d'ocell, el mantenen fora del camp d'observació de la majoria d'ornitòlegs.

Però no tothom es rendeix fàcilment. Si a Montserrat o per aquestes muntanyes, aquest hivern trobeu un personatge silenciós, immòbil i cara a la paret, no el prengueu per un ermità absorbt en la meditació, ni per un estudiós de les vies d'escalada; serà probablement un naturalista que, pacient, espera assistir a una exhibició de funambulisme sobre roca, a càrrec del pela-roques. És el repte de l'hivern: aconseguir veure un pela-roques en acció. ■

Fotos:

El pela-roques grimpan en una de les parets de Montserrat.